

UTVÄRDERING AV DRIVE LBG – NATIONELLT INNOVATIONSKLUSTER FÖR FLYTANDE BIOGAS

Bakgrund:

Denna rapport är en utvärdering av den uppfattade nöjdheten från stödmottagare till Nationellt innovationskluster för flytande biogas – Drive LBG (2018–2022) finansierat av Energimyndigheten. BioDriv Öst fick den 4 april 2022 i uppdrag av Johan Laurell, nationell samordnare för Drive LBG, att genomföra en enkätundersökning i syfte att undersöka nöjdheten hos stödmottagarna i Drive LBG.

Insatsen har bestått av framtagande, utskick och sammanställning av webbenkäter till samtliga stödmottagare. Uppföljande telefonintervjuer har genomförts med ett urval av de aktörer som varit stödmottagare till Drive LBG.

Syfte:

Syftet med utvärderingen har varit att undersöka nöjdheten hos stödmottagarna i det nationella innovationsklustret för flytande biogas, Drive LBG. Utvärderingen har dessutom ett starkt fokus på att utreda stödmottagarnas uppfattning av projektets arbetsmetoder och hur det bidragit till nya affärsmöjligheter. Därtill ska utvärderingen bidra med lärdomar kring insatsen och identifiera eventuella faktorer som bidragit positivt till stödsystemets utformning och genomförande. Dessa lärdomar bör med fördel kunna användas vid utformning av kommande projekt med liknande syfte.

Metod:

Utvärderingen av Drive LBG har genomförts under perioden 4 april 2022–30 maj 2022, som en del av Drive LBG:s avslutsarbete. Den har genomförts genom att kombinera en kvantitativ enkätundersökning med en kvalitativ stickprovsundersökning, i form av uppföljande telefonsamtal. Resultatet har sammanställts i denna rapport, som alltså innehåller resultat från enkätundersökningar samt intervjuer med stödmottagare.

Enkätundersökningen om projektets genomförande skickades ut till 79 personer via mejl. Sändlistan bestod av representanter för företag eller organisationer som varit involverade i stöd till fordon eller investeringsprojekt genom Drive LBG. Utvärderingsfrågorna i enkäten är påståenden som ska graderas mellan 1–5, där 5 innebär mycket bra och 1 innebär mindre bra.

Under varje fråga fanns också möjlighet att lämna fritextsvar. Det fanns även möjlighet att allra längst ned i formuläret lämna eventuella övriga kommentarer. Ingen av frågorna var obligatoriska att svara på, vilket kan medföra varierande svarsfrekvens mellan de sex frågorna.

Alla respondenter har svarat på enkäten anonymt och de fritextsvar som överensstämmer med varandra har sammanfattats av rapportförfattaren. Enkäten genomfördes digitalt via Google Forms och efter det första utskicket till alla personer skickades också en påminnelse om att fylla i enkäten. En kopia på den digitala enkäten bifogas till rapporten, se *bilaga 1* på sida 9–10 i rapporten.

I analysen av svaren har BioDriv Öst försökt skapa en förståelse för vad inom projektets genomförande som fungerat bra, vad som kunde gjorts bättre samt. Svaren från enkäten har sammanställts och viktats där svar mellan 1–2 uppfattas som negativa. Svar inom spannet 4–5 uppfattas som positiva. Svarande som väljer alternativ 3 uppfattas som varken positiva eller negativa.

Som komplement till enkätundersökningen har även ett antal telefonintervjuer genomförts. Respondenter som intervjuats per telefon i utvärderingen har valts ut slumpmässigt och har intervjuats med en semistrukturerad intervjuguide baserad på enkätundersökningen. De synpunkter som lämnats av de personer som intervjuats via telefon redovisas i rapporten utan att peka ut någon enskild person eller aktör.

Resultat:

Efter genomförd undersökning var den totala svarsfrekvensen 50 procent. Till 13 procent av personerna har enkäten inte nått fram, vilket kan förklaras av inaktuella e-postadresser till följd av att de tillfrågade varit tjänstlediga eller bytt arbetsgivare vid tidpunkten för utvärderingen.

Det kan antas att det bland bortfallet finns aktörer med både positiva och negativa upplevelser från samverkan med Drive LBG, men som inte valt att delta i undersökningens enkätundersökning eller telefonintervjuer.

Resultatet av undersökningen visar att respondenterna över lag är mycket positiva till Drive LBG och dess genomförande. Genomgående i undersökningen är svaren övervägande mot graderna fyra och fem på den femgradiga skalan, vilket kan tolkas som att en majoritet av respondenterna anser sig mer än nöjda. Flera av de svarande vittnar även om att en nyckelfaktor till att deras organisation sökt och fullföljt investeringsstödet har varit enkelheten att samverka med den nationella samordnaren och klustrets strävan att vägleda och stötta.

Flera av de intervjuade aktörerna delar åsikten om att Drive LBG sänkt den administrativa tröskeln för att söka investeringsstöd, vilket varit helt avgörande för mindre aktörer att genomföra investeringen.

Från fritextsvaren går det också att utläsa att majoriteten av respondenterna är aktörer inom transport- och åkerinäringen, som inte sökt stöd eller samverkat med något liknande stödsystem eller finansieringsinstrument tidigare. Detta tyder på att innovationsklustret haft ett brett kontaktnät och nått ut till målgrupper som inte tidigare känt till exempelvis Klimatklivet eller andra stödåtgärder som bidrar till transportsektorns omställning.

Vad gäller större investeringsprojekt går åsikterna delvis isär kring ifall det varit lämpligt att söka stöd via Drive LBG. En respondent menar att Drive LBG har varit betydligt enklare att söka stöd via och haft mindre administration jämfört med exempelvis Klimatklivet.

En annan respondent är inte lika positiv och hänvisar till att Drive LBG inte i tillräcklig utsträckning är anpassat till större projekt med långa projektcykler. Sådana längre projekt kräver säkerheter för stödet under hela projektet och inte bara på årsbasis som varit fallet för Drive LBG. Risken för att förväntat stöd försvinner under projektiden har enligt respondenten därför varit för stor.

De svar som utmärker sig mest är huruvida Drive LBG bidragit till nya affärer. Här vittnar flera respondenter att de i dagsläget inte ser någon direkt förändring. Flertalet både tror och hoppas att det kommer att generera nya kunder och vara avgörande i förhandlingar i framtiden.

Sist men inte minst hänvisar flera av respondenterna till coronapandemin och hur det inledande skedet av pandemin medförde oroligheter och minskade investeringsmöjligheter.

I avsnittet nedan följer en sammanställning av samtliga frågor från enkätundersökningen samt de genomförda intervjuerna.

Utvärdering:

Fråga 1:

Enkätens inledande fråga avhandlade respondentens generella uppfattning om Drive LBG. Här har 56 procent av de svarande (22 personer) angett att de har en mycket bra generell uppfattning om Drive LBG.

1. Vad är din generella uppfattning om Drive LBG?

39 svar

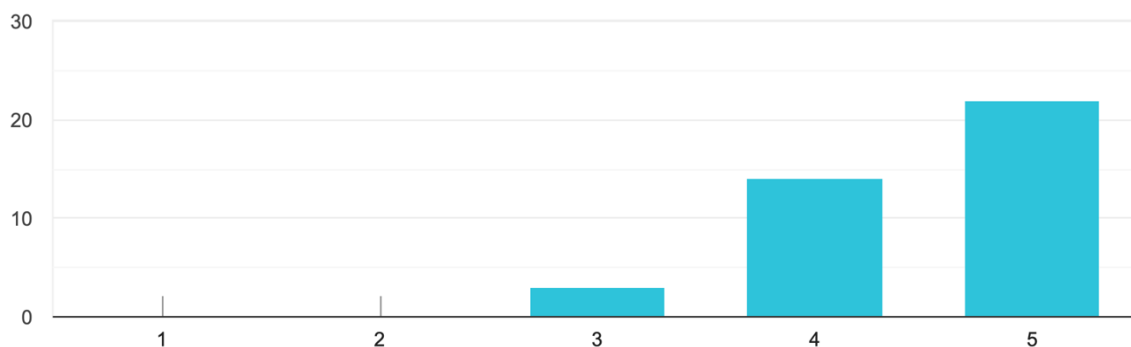

Bild 1: Utdrag från enkätundersökning fråga 1.

Från fritextsvaren och telefonintervjuerna kopplat till fråga 1 lämnas bl.a. följande kommentarer.

“Smidigt och en faktor som gjort det möjligt att genomföra projekt som annars inte hade blivit av, en mycket bra satsning och nödvändig för klimatomställning”

“Mycket bra med snabba svar och korta kontaktvägar, det uppskattas!”

“Drive LBG är inte i tillräcklig utsträckning anpassat till större projekt med längre projektlivscykler.”

Sammanfattning: I likhet med den positiva graderingen är också fritextsvaren mycket positiva. Den kommentar som främst skiljer sig från mängden är den gällande Drive LBG:s oförmåga att hantera insatser med längre projektlivscykler.

Från telefonintervjuerna hänvisar en respondent till att investeringen ej fullföljdes på grund av ändrade marknadsförutsättningar. En tredje respondent efterfrågar tydligare kommunikation kring Drive LBG:s erbjudande, så att de själva haft möjlighet att sprida vidare information om möjligheten att söka stöd i egna nätverk och genom detta bidra till en ökad omställning.

Fråga 2:

Enkätens andra fråga avhandlade kontakten med den nationella samordnaren för Drive LBG. Även här är svaren positiva med en övervägande majoritet som svarat att kontakten varit mycket bra. Ingen av de 39 respondenterna har svarat under graderingen tre.

2. Hur tycker du att kontakten med samordnaren för Drive LBG har fungerat?

39 svar

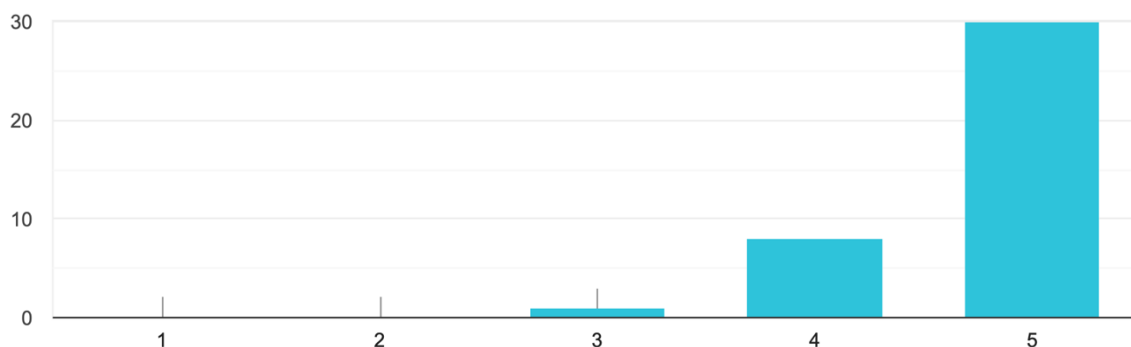

Bild 2: Utdrag från enkätundersökning fråga 2.

Från fritextsvaren och telefonintervjuerna kopplat till fråga 2 lämnas bl.a. följande kommentarer.

“Samordnaren har alltid varit tillgänglig på telefon och gett initierade svar”

“Jag upplever att samordnaren gett bra svar, även om det inte varit den snabbaste återkopplingen via mejl”

“Väldigt bra hjälp med administration, allt fungerar smidigt”

Sammanfattning: Trots en positiv gradering upplever ett antal av respondenterna att samordnaren i vissa perioder varit svår att nå via mejl och att det har kunnat dröja med att få återkoppling. När återkoppling väl kommer uppfattas den som mycket bra och kunnig.

En respondent beskriver det som att aktören inte hade haft fem gasfordon i verksamheten idag om det inte vore för samordnarens stöd och rådgivning.

Fråga 3:

Den tredje frågan berörde de underlag som projektet krävt in i ansökningsprocessen i form av blanketter och avtal. Precis som tidigare frågor är graderingen mycket positiv med majoriteten av svaren inom graderingen fyra och fem.

3. Hur upplever du att blanketter och avtal från Drive LBG har varit utformade?

39 svar

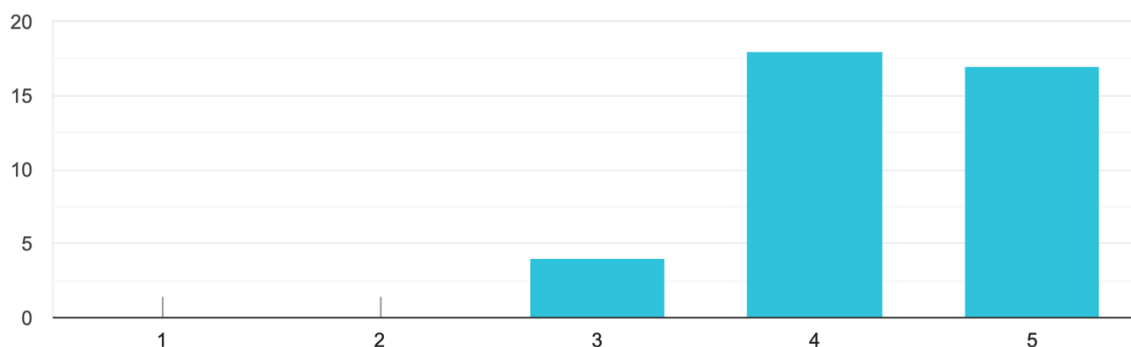

Bild 3: Utdrag från enkätundersökning fråga 3.

Från fritextsvaren och telefonintervjuerna kopplat till på fråga 3 lämnas bl.a. följande kommentarer.

“Underlagen har varit enkla och lätta att förstå”

“Vi hade önskat ett verifikat på utbetalning av stödet”

“Vi har inga tidigare erfarenheter av blanketter eller avtal från liknande insatser”

“Blanketterna och avtalen har varit väldigt omfattande, ibland lite väl detaljrika för vår del”

Sammanfattning: Utifrån graderingen är de svarande över lag mycket positiva till hur underlag varit utformade och uppfattningen är att de varit enkla och lätta att förstå. Administration kopplat till obligatoriska underlag i ansökningsprocessen beskrivs som enkla.

Ett antal av de svarande vittnar om att de inte har några erfarenheter från liknande insatser och därmed inget att jämföra med. En specifik aktör önskade en tydligare bekräftelse kopplat till utbetalningen av stödet.

Fråga 4:

Utvärderingens fjärde fråga avhandlade frågan huruvida Drive LBG bidragit till en utveckling av verksamheten hos stödmottagaren. Majoriteten av de svarande är mycket positiva. 13 procent (4 respondenter) svarar att de anser varken eller.

4. Hur har Drive LBG bidragit till er verksamhets utveckling?

38 svar

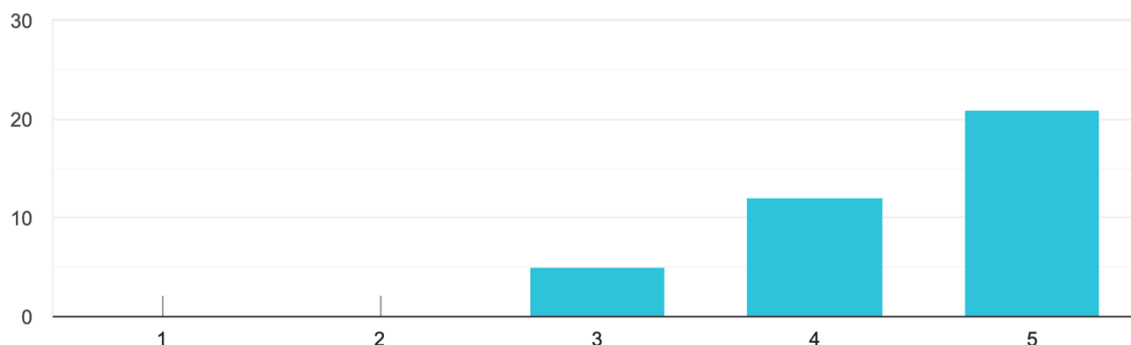

Bild 4: Utdrag från enkätundersökning fråga 4

Från fritextsvaren och telefonintervjuerna kopplat till fråga 4 lämnas bl.a. följande kommentarer.

“Självklart, genom detta kan vi vara med i framkant av utvecklingen och därmed få mer uppdrag”

“Tack vare bra stöd och enkel hantering av bidragsansökan har vi fått fler åkerier att vilja satsa på gasbilar.”

“Med Drive LBG känner man förtroende och förståelse för vår verksamhet, trots svåra tider fortsätter Drive LBG vara en aktiv part för omställningen när samhället i övrigt är under press.”

Sammanfattning: Svaren på frågan vittnar om att majoriteten av respondenterna som svarat på frågan är transportutförare och åkerier som fått stöd vid inköp av fordon med biogasdrift. I fritextsvaren framgår det att stödsystem som minimerar eller eliminerar merkostnaden som det innebär att köpa ett fordon med fossilfri drivlina jämfört med fossil är viktiga.

Från telefonintervjuerna vittnar aktörer som hoppat av större investeringsprojekt om att coronapandemin skapat viss osäkerhet varför vissa innovations- och investeringsprojekt inte blivit av.

Fråga 5:

Den femte frågan berörde frågan om Drive LBG bidragit till nya affärer. Till skillnad från tidigare frågor märker fråga fem ut sig. Flest respondenter har svarat en 3:a, det vill säga de som anser att Drive LBG varken har eller inte har bidragit till nya affärer. 23 procent respektive 35 procent svarade 4 eller 5, vilket innebär att en majoritet av respondenterna anser att Drive LBG bidragit till nya affärer. Det lyfts också fram i flera av de fritextsvar som inkommit.

5. Hur har er satsning via Drive LBG bidragit till nya affärer?

39 svar

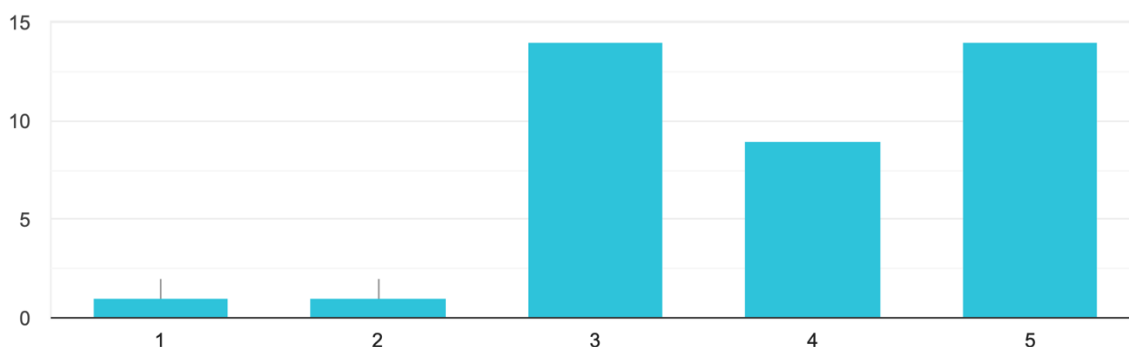

Bild 5: Utdrag från enkätundersökning fråga 5

Från fritextsvaren och telefonintervjuerna kopplat till fråga 5 lämnas följande kommentarer.

- "Vi hoppade av och har ej genomfört någon satsning genom Drive LBG"
- "På sikt kommer det säkert att göra det mer då våra nya gasdrivna ekipage ger mer möjligheter till affärsutbyte och positivitet i hela den cirkulära sfären."
- "Det har gjort att vi vågat ställa om då vi fått hjälp med investeringen, vi hoppas nu på nya affärer."
- "Vill inte peka på en specifik affär utan att vi i stället satsar mer samt väljer att fullfölja eller utöka våra miljöinvesteringar."
- "Vi har fått nya affärer där vårt LBG-fordon varit helt avgörande i förhandlingen."

Sammanfattning: Med graderingen och fritextsvaren blir det tydligt att aktörerna som sökt och fått stöd för fordonsinvesteringar i längden tror sig kunna dra stor nytta av genomförd investering. Från telefonintervjuerna underströks även att stödet varit helt avgörande för mindre åkerier att våga investera i biogasfordon.

En aktör vittnar bland annat om att företaget haft planer på ett större investeringsprojekt tidigare men inte vågat verkställa satsningen förrän de hörde talas om Drive LBG.

Fråga 6:

Den sjätte och sista frågan avhandlade hur respondenterna anser att Drive LBG:s arbetssätt skiljer sig jämfört med andra finansieringsmöjligheter. Majoriteten av de tillfrågade är mycket positiva till Drive LBG:s arbetssätt. Det är sedan en fallande skala där en respondent utmärker sig med ett svar inom den negativa graderingen 2.

6. Hur upplever du Drive LBG:s arbetssätt jämfört med andra finansieringsmöjligheter?

39 svar

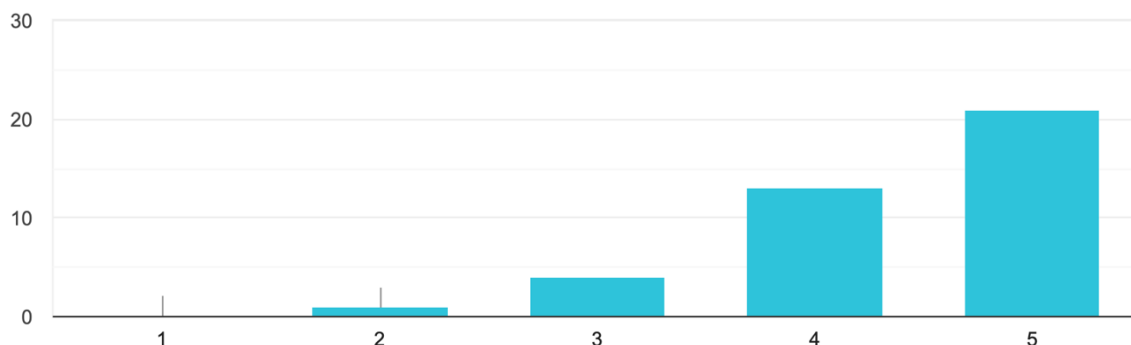

Bild 6: Utdrag från enkätundersökning fråga 6.

Från fritextsvaren och telefonintervjuerna kopplat till fråga 6 lämnas följande kommentarer.

- "Drive LBG är inte i tillräcklig utsträckning anpassat till större projekt med långa projektlivscyklar. Stora investeringar behöver säker bas för att stöd ges under hela projektet och inte per årsbasis med risk för att förväntat stöd dras bort längs vägen."
- "Vi upplever att Drive LBG har varit betydligt bättre och lättare att söka än exempelvis Klimatklivet. Det har varit snabbt och enkelt också"
- "Jag har ingen erfarenhet av andra finansieringsmöjligheter"
- "Som exempel var Klimatklivet rätt tungt administrativt, jag vet åkare som därför avstått från stödet på grund av detta"
- "Vägledande, enklare och tillmötesgående. Dvs. utan byråkrati, omställning sker."

Sammanfattning: Flera av de svarande kommenterade i fritextsvaren att de inte har några erfarenheter av andra finansieringsmöjligheter och att Drive LBG är den första kontakten de haft med stödåtgärder för klimatomställning.

Från telefonintervjuerna framkommer att större aktörer ofta sökt investeringsstöd från andra finansieringsmöjligheter, exempelvis Klimatklivet och att de jämfört med tidigare erfarenheter uppskattat kontakten med den nationella samordnaren vid frågor eller osäkerheter i ansökningsprocessen för Drive LBG.

BILAGA 1

Mejl till respondenter:

Denna utvärdering genomförs av BioDriv Öst på uppdrag av Drive LBG – Nationellt innovationskluster för flytande biogas.

Du får enkäten då ditt företag eller din organisation varit involverad i stöd till fordon eller investeringsprojekt. Du har möjlighet att svara på enkäten anonymt. Resultatet är en del av den övergripande utvärderingen av Drive LBG.

Utvärderingsfrågorna är påståenden som ska graderas mellan 1-5. 5 innebär mycket bra och 1 innebär mindre bra. Under varje fråga finns också möjlighet att lämna fritextsvar samt möjlighet att allra längst ned i formuläret lämna eventuella övriga kommentarer.

Stort tack för hjälpen.

Johan Laurell, samordnare Drive LBG genom Team BioDriv Öst

Enkätundersökning:

Fråga 1: Vad är din generella uppfattning om Drive LBG?

Svarsalternativ: Gradering mellan 1–5

1: Mindre bra – 5: Mycket bra

Fritextsvar: Kommentar till fråga 5

Fråga 2: Hur tycker du att kontakten med samordnaren för Drive LBG har fungerat?

Svarsalternativ: Gradering mellan 1–5

1: Mindre bra – 5: Mycket bra

Fritextsvar: Kommentar till fråga 5

Fråga 3: Hur upplever du att blanketter och avtal från Drive LBG har varit utformade?

Svarsalternativ: Gradering mellan 1–5

1: Mindre bra – 5: Mycket bra

Fritextsvar: Kommentar till fråga 5

Fråga 4: Hur har Drive LBG bidragit till er verksamhets utveckling?

Svarsalternativ: Gradering mellan 1–5

1: Mindre bra – 5: Mycket bra

Fritextsvar: Kommentar till fråga 5

Fråga 5:

Hur har er satsning via Drive LBG bidragit till nya affärer?

Svarsalternativ: Gradering mellan 1–5

1: Mindre bra – 5: Mycket bra

Fritextsvar: Kommenter till fråga 5

Fråga 6: Hur upplever du Drive LBG:s arbetssätt jämfört med andra finansieringsmöjligheter?

Svarsalternativ: Gradering mellan 1–5

1: Mindre bra – 5: Mycket bra

Fritextsvar: Kommenter till fråga 5

